

הקצאת היתרים להעסקת עובדים זרים למקצועות ענפי התעשייה

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, על מנת לתמוך בתעשייה הישראלית:

1. לקבוע מכסה חדשה של עד 2000 עובדים זרים לענף התעשייה, בשכר שלא יפחת מ- 130% מהשכר הממוצע במשק (להלן: "המכסה"). תוקף מכסה זו יהיה עד ליום 31.12.2022.
2. להנחות את שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים להגיש לוועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת תוך 30 ימים מיום קבלת החלטה זו תיקון לתקנות עובדים זרים (פיקדון לעובדים זרים), תשע"ו-2016, כך שתקנות אלו יחולו גם על עובדי ענף התעשייה. לא יחולקו היתרים למעסיקים במסגרת מכסה זו עד תיקון התקנות.
3. להטיל על הצוות הבין משרדי שהוקם בסעיף 3 בהחלטת ממשלה 3431 מיום 11.1.2018 "מדיניות הממשלה בנושא העסקת עובדים לא ישראלים ותיקון החלטות ממשלה", ומבלי לגרוע מסעיף 6 להלן, להמליץ לרשות האוכלוסין וההגירה תוך 90 ימים מיום קבלתה של החלטה זו, על אופן יישום ההחלטה, ובין היתר:
 - א. על המקצועות אשר ייכללו במסגרת המכסה והקריטריונים לחלוקת המכסה, ובהתאם למחויבויותיה הבינלאומיות של ישראל.
 - ב. על אופן גיוסם והבאתם לישראל של העובדים הזרים לענף התעשייה, לרבות בחינת גיוסם והבאתם באמצעות הסכמים או הסדרים בילטרליים.
 - ג. על המדינות מהן יובאו העובדים הזרים לענף התעשייה.
 - ד. על הקמת מנגנון פיקוח ובקרה על העסקתם של העובדים הזרים לצורך מניעת תופעות של סחר בבני אדם בקרב העובדים הזרים.
 - ה. על תנאי ההיתר להעסקת עובדים זרים לתעשייה לפי המכסה.
 - ו. על הוראת מעבר לעניין מומחים זרים בענף התעשייה המועסקים כיום כמומחים זרים בכפל השכר הממוצע במשק.
 - ז. על הצורך בקביעת שכר דיפרנציאלי עבור מקצועות שונים במסגרת מכסה זו.
4. יובהר כי אין בהחלטה זו כדי לגרוע מהתנאים להתרת העסקת מומחים זרים לפי נוהל 5.3.0041 "נוהל הטיפול בבקשות למתן היתר העסקה ורישיון שהייה ועבודה למומחים זרים" של רשות האוכלוסין וההגירה והחלטות ממשלה רלוונטיות.
5. יישום ההחלטה כפוף לקבלת החלטת ממשלה בדבר פעולה מאזנת כמשמעותה בסעיף 40א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 לצורך מימון העלויות הכרוכות בהקצאת שני תקני כוח אדם עבור רשות

האוכלוסין וההגירה.

יודגש כי כניסתם, שהייתם ועבודתם של עובדים זרים לישראל מהווים נושא הנתון לשינויים והמושפע מאירועים ושיקולים שונים, לרבות אירועים ביטחוניים, המדיניות בישראל בכל הקשור לשוק העבודה בישראל או להמשך העבודה כאמור, וכן הצורך בקביעת קריטריונים, ביצוע בדיקות נדרשות ומילוי נהלי הרשויות וחוקי המדינה בקשר להסדרת מתן ההיתרים ומימושם, ואין באמור בהחלטה זו לגבי מכסות מרביות של עובדים זרים או במתן היתר להעסקתם משום הבטחה או התחייבות לאדם או לגוף כלשהו לגבי שהייה, כניסה לישראל או עבודתם של מספר מסוים של עובדים לא ישראלים בתקופה או בתקופות מסוימות.

דברי הסבר

התעשייה הישראלית סובלת בשנים האחרונות ממחסור בכוח אדם מיומן, אשר לעיתים מביא לסגירת קווי ייצור ואף מוביל להעברת מפעלים/רצפות ייצור לחו"ל.

על פי סקר משרות פנויות של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, לשנת 2017 קיימים אלפי משרות פנויות לעובדים בתעשייה במגוון מקצועות. כאמור בהחלטה, הצוות הבין משרדי ימליץ על המקצועות הספציפיים בהם ניתן יהיה להביא עובדים זרים לתעשייה במסגרת מכסה זו.

כמו כן, נעשה מחקר במשרד הכלכלה והתעשייה אשר בחן את צפי הפרישה בשנים הקרובות מהתעשייה בכלל ושל עולי ברית המועצות לשעבר בפרט. נמצא כי על אף שחלקם של עולי ברית המועצות לשעבר בתעשייה הוא כ-27%, חלקם בצפי הפרישה מהתעשייה בשנים הקרובות מגיע ל-33% בממוצע ובחלק מהשנים הוא מגיע לכ-40%. בנוסף לכך, בחלק ממקצועות התעשייה ישנו קושי משמעותי יותר נוכח חלקם של עולי ברית המועצות לשעבר העולה כדי 50% מסך העובדים. לפיכך, נדרש כי יוקצו היתרים להבאת עובדים זרים לתחום התעשייה בשכר שלא יפחת מ-130% מהשכר הממוצע במשק וזאת במטרה להקל על הבאתם של עובדים זרים אלו לתעשייה בישראל.

בהחלטת ממשלה 3431 מיום 11.1.2018 בנושא "מדיניות הממשלה בנושא העסקת עובדים לא ישראלים ותיקון החלטות ממשלה" הוקם צוות בין משרדי אשר דן בימים אלו במדיניות העסקת מומחים זרים, ובכלל זה לענף התעשייה. נוכח הנושאים הרבים המצויים לפתחו של הצוות והשפעתם על היבטים נשוא החלטה זו מוערך כי ידרשו לצוות כשלושה חודשי עבודה בכדי לבחון הסוגיות ולהגיע לידי הסכמות בין המשרדים השונים, על כלל הנושאים המצוינים בסעיף 3 להחלטה זו.

למען הסר ספק, מובהר בהצעת ההחלטה, כי המכסה שתיקבע אינה מטילה על הממשלה את האחריות לדאוג לכך שבכל זמן נתון יעבדו בישראל מספר העובדים הזרים בענפי התעשייה כפי שנקבע במכסה המרבית, וזאת, בין היתר, משום שמימוש ההיתרים בפועל, אם בכלל, תלוי בין היתר, ברצונו של המעסיק אשר קיבל את ההיתר להבאת עובדים זרים לישראל, עמידתו במלוא התנאים והנהלים המקדמיים, פיקוח הרשויות וביצוע בדיקות לגבי מילוי תנאים מקדמיים אלו, ובכלל זה וידוא יציאת עובד לפי המכסה מישראל קודם תחילת התהליך להתרת כניסת עובד אחר במקומו. כמו כן, העובדים הזרים רשאים לצאת את ישראל לפי בחירתם ועל כן אין בידי הממשלה את הסמכות או היכולת להבטיח כי בכל זמן נתון יעבדו בענפי התעשייה בישראל מספר עובדים זרים התואם את המכסה המרבית שנקבעה. יצוין כי אין בעיגון ההבהרה המוצעת כעת בכדי לפגוע בהחלטות ממשלה קודמות בהן לא אוזכרה הבהרה זו וכי הבהרה זו נעשית למען הסר ספק בלבד, ככל שספק זה התעורר. אין באמור בכדי למנוע מהממשלה לשנות מדיניותה בנושא זה מפעם לפעם.

בנוסף, יישום ההחלטה כפוף לקבלת החלטה בממשלה שתקבע מקור תקציבי להקצאתם של שני תקני כוח אדם עבור רשות האוכלוסין וההגירה.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

לאור המחסור הקיים בכוח אדם מיומן בענף התעשייה, ביכולתה של החלטה זו, תוך אפשרות כניסתם של עובדים זרים לתעשייה, לסייע להעלות את הפריון ולשפר את כושר התחרות של התעשייה הישראלית.

תקציב

לא רלוונטי

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם

לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר הפנים- תומך

שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים- תומך

שר החוץ- תומך

שרת המשפטים- תומך

שר האוצר- תומך

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה 3431 מיום 11.1.2018 "מדיניות הממשלה בנושא העסקת עובדים לא ישראלים ותיקון החלטות ממשלה".

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצ"ב

סיווגים

סיווג ראשי: 01ביצועי;

סיווג משני: (ככל שיש כזה: יש לבחור מרשימת הסיווגים הראשיים באותו אופן)

תחום פעולה עיקרי: 02חברה וכלכלה

מוגש על ידי שר הכלכלה והתעשייה

**כ"ח באב התשע"ח
09 באוגוסט 2018**

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות שרים

נושא הצעת ההחלטה: הקצאת היתרים להעסקת עובדים זרים למקצועות ענפי התעשייה

1. תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

- א. על מנת לתמוך בתעשייה הישראלית ולנוכח מחסור בכוח אדם מיומן בענפי התעשייה, מוצע לקבוע מכסה חדשה של עד 2000 עובדים זרים לענף התעשייה, בשכר שלא יפחת מ- 130% מהשכר הממוצע במשק.
- ב. הצוות הבין משרדי אשר הוקם בהחלטת ממשלה 3431 "מדיניות הממשלה בנושא העסקת עובדים לא ישראלים ותיקון החלטות ממשלה" מיום 11.1.2018 ימליץ תוך 90 ימים על אופן יישום המכסה. בהתאם לאמור, ימליץ הצוות הבין משרדי על המקצועות בענפי התעשייה השונים אשר ייכללו במסגרת המכסה, הקריטריונים לחלוקת המכסה, תנאי ההיתר להעסקת העובדים הזרים, אופן גיוס העובדים והוראות המעבר בעניין מומחים זרים המועסקים כיום כמומחים זרים בכפל השכר הממוצע במשק.
- ג. לצורך הבטחת יציאתם של העובדים הזרים מישראל, מנחה ההחלטה את שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים לתקן תוך 30 ימים את תקנות עובדים זרים (פיקדון לעובדים זרים), תשע"ו- 2016 כך שיחולו גם על עובדים בענף התעשייה. לא יחולקו היתרים למעסיקים במסגרת מכסה זו עד לתיקון התקנות.
- ד. המלצות הצוות הבין משרדי בעניין המקצועות והקריטריונים לחלוקת המכסה, יהיו בהתאם למחויבויותיה הבינלאומיות של ישראל.
- ה. לאור העובדה כי ליישום ההחלטה נדרשים שני תקני כ"א שטרם הוקצו, נקבע בהחלטה כי יישומה יהיה בכפוף לקבלת החלטת ממשלה בדבר פעולה מאזנת כמשמעותה בסעיף 40 לחוק יסודות הקציב, התשמ"ה- 1985.

2. קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

לאור האמור לעיל, אין.

עמדת היועץ המשפטי של משרדים אחרים שההצעה נוגעת להם:

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר – אין מניעה משפטית
עמדת היועץ המשפטי של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים- אין מניעה משפטית
עמדת היועץ המשפטי של משרד הפנים- אין מניעה משפטית
עמדת היועץ המשפטי של משרד החוץ- אין מניעה משפטית

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

לאור האמור לעיל, אין מניעה משפטית לאשר ההצעה.

אילת זלדין

היועצת המשפטית